

IV. Hadis Anabilim Dalları İhtisas Toplantısı: “Ülkemizdeki Hadis Çalışmalarının Evrenselleştirilmesi”, 08-09 Ekim 2015, BAYBURT

Gerede’de Hadis Meclisleri şeklinde başlayıp on yıl devam ettikten sonra Hadis Anabilim Dalları Koordinasyonu ile Hadis İhtisas Toplantıları formatına dönüşen toplantıların dördüncüsü, Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nin ev sahipliğinde “Ülkemizdeki Hadis Çalışmalarının Evrenselleştirilmesi” başlıklı tema altında 08-09 Ekim 2015 tarihinde Bayburt’ta düzenlendi. Toplantının ilk gününde Bayburtlu âlim Ekmelüddîn Bâberti’nin kimliği, kişiliği; hadis, fıkıh ve kelam ilmindeki yeri iki oturumda altı tebliğle ele alındı. Sempozyumun ardından iki gün boyunca Ülkemizdeki Hadis Çalışmalarının Evrenselleştirilmesi başlıklı çalıştay, ikisi değerlendirme oturumu olmak üzere beş oturumda yüzü aşkın akademisyenin katılımıyla gerçekleştirildi. Sempozyumun açılış oturumuna Maliye Bakanı Naci Ağbal, Yürseköğretim Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. İbrahim Hatiboğlu, Bayburt Valisi Yusuf Odabaş, Bayburt Belediye Başkanı Mete Memiş, Cumhuriyet Başsavcısı Hasan Uğurlu, Bayburt Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selçuk Coşkun, Bayburt Üniversitesi akademisyenleri ve öğrencileri katıldı.

Yeni Külliye Konferans Salonu’ndaki program, Kur’ân-ı Kerîm tilavetinin ardından Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nasrullah Hacımüftüoğlu’nun açılış ve selamlama konuşması ile başladı. Sempozyum ve çalıştayın başında yaptığı konuşmada, Kur’ân-ı Kerîm’in canlı hali ve onun hatasız uygulaması olan sünnet-i seniyye’nin muhafız, müdâfi olduğunu; dolayısıyla Kur’ân-ı Kerîm’in sarsılmaz bekçilerinin de Hadis ilmiyle iştigal edenlerin olduğunu vurgulayan Hacımüftüoğlu, keyfiyet itibariyle âlimleriyle ve geçmiş kültürüyle ağırlığını her zaman hissettiren Bayburt’a gelen Hadis akademisyenlerine hoş geldin dileklerini ilettili. Kur’ân-ı Kerîm’in İslâm dininin ilk kaynağı, hadisin ise Kur’ân-ı Kerîm’in hayata geçirilmesi demek olduğunu, bu iki kutsal kaynak hakkında tereddütler meydana getirmek art düşüncelere ve

maksatlara dayalı bir durumun tezâhürü olduğunu ifade eden Hacımüftüoğlu, İslâm medeniyetinin temelini ve Müslüman kimliğinin inşâsının sünnet sayesinde mümkün olduğunu belirterek konuşmasını tamamladı.

Bayburt Üniversitesinin tanıtım filminden sonra hadis alanında akademik çalışmalarını sürdüren Bayburt Üniversitesi Rektörü ve aynı zamanda Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi olan Prof. Dr. Selçuk Coşkun, katılımcıları selamlayarak bu toplantının neticesinin hayırlara vesile olması temennisinde bulundu. Akabinde konuşma yapan Yükseköğretim Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. İbrahim Hatiboğlu inşaat halindeki Bayburt Üniversitesi yeni külliyesinin isminin ulemâya nisbetle “Bâbertî Külliyesi” olması teklifinde bulundu. Hadisle iştigal edenlerin sünnetin hâdimi olduğunu ve onların her ne kadar Hz. Peygamber’in (s.a.s.) kendisine sahâbîlik etmemişlerse de nefesine sahâbîlik ettiklerini vurgulayan Hatiboğlu, bu toplantıların; hadis akademisyenlerinin meselelere yönelik farklı kanaatte olmalarına rağmen bir arada bulunabildiğini ve yazılı akademik çevrelerle tartışılabilen konuları oturup yüz yüze de yapılabildiğini gösteren bereketli toplantılar olduğunu ifade etti. Hatiboğlu, YÖK Başkanı Yekta Saraç’ın katılımıyla Mayıs ayında Bayburt’ta gerçekleştirilen “XXII. Türkiye İlahiyat Fakülteleri Dekanlar Toplantısı”nda Saraç’ın dekanlara yönelik olarak yaptığı konuşmada Kur’ân-ı Kerîm, Arapça, Hadis, Fıkıh ve Tefsir derslerinin bütün yıllara yayılarak okutulması gerektiği çağrısı mucibince bir tasarı hazırlandığını ve rektörlüklere 24 Temmuz 2015 tarihinde tebliğ edildiğini belirtti. İslâmî ilimleri tahsil eden öğrencilerin güzel Arapça bilmek suretiyle kaynaklarımızı tercümesinden, yorumlarla aslî vurgusundan uzaklaştırılmış şekilden, ihtisar edilmiş yahut seçilmiş metinlerden değil de doğrudan kendisini okuyan bireyler olmalarını hedeflediklerini ifade eden Hatiboğlu, bunun için asgari beş yıla yayılmış bir program talebinde bulduklarını söyledi.

Son yıllarda ilahiyat bölümleri ve ilahiyatçılarla ilgili tartışmaların yapıldığına ve bu tartışmaların ilahiyat neslinin günümüz temsilcilerinin imajına negatif biçimde etki ettiğine dikkat çeken Hatiboğlu, konuşmasını âlimin itibarının ülkenin itibarı olduğunu ve bu yüzden akademisyenlerin alanlarına sahip çıkması gerektiğini vurgulayarak tamamladı.

Açılış konuşmalarından sonra Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nin yeni binası için misafirlerin de katılımıyla temel atma töreni gerçekleştirildi. Ardından programın “*Ekmelüddîn Bâbertî’nin Kimliği, Kişiliği; Fıkıh ve Kelâm İlmindeki Yeri*” başlıklı **I. Oturumu** Prof. Dr. Talat Sakallı¹ başkanlığında tamamı Bayburtlu akademisyenler tarafından gerçekleştirildi. Oturumun ilk konuşmacısı Doç. Dr. Yusuf Alemdar² “*Bâbertî’nin Kimliği ve Kişiliği*” isimli tebliğinde tam ismi Ekmelüddîn Muhammed b. Mahmûd b. Ahmed el-Rûmî el-

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

² Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

Bâbertî olan âlimin 710/1310 senesinde dünyaya geldiğini, doğum yeri hakkında ihtilafların bulunduğunu ancak Arap dili grameri gereğince Erzurum'un yakınındaki Bâbert yahut Bâbîrt diye anılan nahiyede doğduğunu söylemenin daha isabetli olacağını belirtti. Hem Anadolu Selçukluların çöküşünden sonra bölgede nitelikli medrese ve âlimlerin kalmayışını hem de bu topraklarda güven ortamının olmayışı ve siyâsî istikrarsızlığı Bâbertî'nin önce Halep'e ardından Kahire'ye göç etmesinin sebepleri arasında zikreden Alemdar, mezkûr âlimin çoğu fıkıh ve akâid konularında olmak üzere kırka yakın eser telif ettiğini ve daha çok şerh türünde eserler verdiğini söyledi. Ayrıca Alemdar, içinde bulunduğu mekânı, zamanı ve olayları kendine özgü yorumuyla; yetiştirdiği talebelerle tarihe çok önemli notlar düşen, sonraki nesillere örnek eserler bırakan büyük şahsiyet Bâbertî'nin h.789/m. 1384 senesinde vefat ettiğini ve kabrinin uzun yıllar hocalık yaptığı Kahire'deki Emir Şeyho Hankahı'nda bulunduğunu ifade etti.

Oturumun ikinci konuşmacısı olan Prof. Dr. Abdullah Kahraman³, “*Bâbertî'nin Fıkıhçılığı*” isimli tebliğini sunarken Bâbertî'nin yaşadığı dönemde Mısır'da başta dört mezhep olmak üzere çeşitli fikhî ekollerin bulunduğunu ve bu ekollere müntesip âlimlerin birbirleriyle çarpıştığı ve hükümdarların nezdinde yer bulmak için ciddi gayret sarf ettikleri bir ortamın bulunduğunu söyledi. Bâbertî'nin kendi ifadeleriyle *mezhebine taassupla bağlı bir Hanefî* olduğunu belirtmesinin, Mısır'da var olan bu ortam muvâcehesinde değerlendirilmesi gerektiğini söyleyen Kahraman, Bâbertî'yi, taklit devri âlimi şeklinde nitelendirmenin doğru olmadığını vurguladı. Nitekim fıkıhın kendisinin yaşayan bir organizma olduğunu, taklit devri diye tanımlanan çağda fetvaların yenilenerek ve yenileri eklenerek devam ettiğini ileri süren Kahraman, Bâbertî'nin eserlerinde de görüleceği üzere taklitten uzak, orijinal ve parlak fikirlerin bulunduğu çağ bu şekilde isimlendirmenin vakıya aykırı olduğunu söyledi. Usûl-furû' dengesini kuran, kuru bir şârihlikten uzak; görüşlerini de dile getiren, tercih yapan, delilleri çarpıştıran, Molla Fenâri, Şeyh Bedreddin, Cürçânî gibi âlimleri yetiştirdikten sonra zamanla ismi silinmeye başlamış olsa da Osmanlı fetva mecmualarında Ekmel/Bâbertî şeklinde atıfta bulunulan büyük âlim Bâbertî'nin ilmi meselelerde iki yönü olduğunu vurguladı. Onun usûl ve furu'da didaktik/öğretici yönüyle karşımıza çıktığını belirten Kahraman, savunmacı ve eleştirci yönüyle de kendi mezhebinden olan âlimler tarafından tenkit edildiğini söyledikten sonra konuşmasını fıkıh konusunda farklı görüşlerinden örnekler vererek tamamladı.

Doç. Dr. Kıyasettin Koçoğlu'nun⁴ sunduğu “*Bâbertî'nin Kelamcılığı ve Mezheplere Bakışı*” isimli tebliğinde son dönemlerde İslâm dünyasının özellikle

³ Kocaeli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

⁴ Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

mezheplerle ilgili konular bağlamında çok zor zamanlardan geçtiğini belirterek bu zor zamanları aşmada Hanefi/Mâturidî geleneğinin konuya yaklaşımının önemli olduğuna dair tespitlerde bulundu. Bâbertî'nin de bu geleneğin fıkıh ve kelam ilminde derinleşen çok önemli temsilcilerinden biri olduğunu söyleyen Koçoğlu, Bâbertî'nin şerh usûlünde yazdığı eserlerin aslında birer telifât özelliği taşıdığını vurguladı. Fırka-i nâciye, ehl-i sünnet ve cemaat kavramlarını özellikle kullandığını ve fırka-i nâciyeyi dört mezhebi ve günümüzde müntesibi kalmamış hak mezhepler için şemsiye bir kavram olarak kullandığını, ehl-i sünneti ise sadece Hanefi/Mâturidî ekolünü benimseyenler manasında kullandığını söyledi. Koçoğlu, Nesefî ve Pezdevî gibi âlimlerin görüşlerini naklettikten sonra şayet kendisi o konuda başka bir kanaate sahipse açıkça görüşünü zikreden Bâbertî'nin, ameli imanın bir cüzü olmadığını savunan, vahiy-akıl-beş duyuyu birbirinin mütemmim cüzü gören bir bilgi nazariyesine sahip, pratik değeri daha yüksek, ortak yaşam alanını daha geniş tutan bir anlayışın önemli temsilcilerinden olduğunu vurgulayarak I. oturumun son konuşmasını tamamlamış oldu.

Bâbertî'nin Hadis ilmiyle alakalı yönünün konu edildiği **II. oturum** Prof. Dr. Bilal Saklan⁵ başkanlığında gerçekleşti. Oturumun ilk konuşmacısı Yrd. Doç. Dr. Nevzat Aydın⁶, “*Bâbertî'nin Hadis-Sünnet Anlayışı ve Görüşlerini Hadisle Temellendirilmesi*” başlıklı tebliğinde Bâbertî'nin hadis alanında matbu olmayan *Tuhfetü'l-Ebrâr* ve *Muhtasarü Hikmeti'n-Nebeviyye* isimli iki eserden bahsederek, onun az sayıda eser vermesinin hadis alanında zayıf olduğu anlamına gelmeyeceğini belirtti. Aydın, Bâbertî'nin Hanefî imamlarının menkûl ile makûlü ideal olarak birleştiren Rabbânî âlimler şeklinde tavsif ettiğini, onların fikhü's-şeri'a ve fikhü'l-hadisın öncülleri olduğunu savunduğunu ve imamları itham için kullanılan ehl-i hadis-ehl-i rey ayrımının suniliğini açıklayarak hadis ve reyin ancak birbirleriyle istikamet kazanacağı görüşünde olduğunu söyledi. Fikhî konularda hadisleri delil olarak zikrettikten sonra kendi görüşlerini de açıkladığını belirten Aydın, itikâdî konularda ise ayet ve hadisleri zikretmekle yetinip zahirî ve lafzî bir tavırla meselelere yaklaştığını belirterek konuşmasını tamamladı.

Oturumun ikinci konuşmacısı olan Abdurrahman Akkuş⁷, “*Bâbertî'nin Meşhur Haberi Fıkha Uygulaması*” adlı tebliğinde Bâbertî'nin meşhur haberi sayısal nitelendirmenin dışına çıkarıp tanımlaması neticesinde meşhur habere açılım getirdiği şeklindeki kanaatini dinleyicilerle paylaştı. Bâbertî'nin; tâbiûn ve tebe-i tâbiûnun meşhur bir haber hakkında icmâ söz konusu olduğunda, bu haberin değeri icmâ ile eşdeğerdir, yakînî bilgi ifade eder, onunla kitaba

⁵ Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

⁶ Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

⁷ Manisa Diyanet Eğitim Merkezi Müdürü.

ziyade edilebilir yahut kitaptaki bir hüküm neshedilebilir görüşünde olduğunu söyleyen Akkuş, örnekler vererek tebliğini nihayete erdirdi.

II. oturumu Bâbertî'nin *Tuhfetü'l-Ebrâr* isimli eserini esas alarak hazırladığı "*Bâbertî'nin Hadis Şerhçiliği*" isimli tebliğle sonlandıran Yrd. Doç. Dr. Muhammed Beyler⁸, Sâğânî'nin kaleme aldığı *Meşârikü'Envâr* adlı kitabın şerhi olan mezkûr eseri tanıttı. Asırlarca ders kitabı olarak okutulan bu eserde Bâbertî'nin takip ettiği şerh metodunu açıklayan Beyler, en önemli özelliğinin garib kelimeleri izah ederken sergilediği son derece ince ayrıntılı tavır ve hadisi açıklarken İslâmî ilimlerin diğer alanlarıyla irtibatlı yorumlar getirmesi olduğunu belirtti. Eserin, Nevevî'nin *Sahîh-i Müslim Şerhi*'nden istifade edilerek yazıldığını tespit eden Beyler, orta büyüklükte müfid bir eser olduğunu belirterek konuşmasını sonlandırdı.

Sempozyumun ardından üç oturum halinde gerçekleşen "Ülkemizdeki Hadis Çalışmalarının Evrenselleştirilmesi" isimli çalıştavin I. oturumuna Prof. Dr. Bilal Saklan⁹ başkanlık etti. İlk konuşmacı Prof. Dr. Mehmet Özşenel¹⁰ Türkiye'de yapılan akademik çalışmaların mahiyetinin genel anlamda diğer İslâm ülkelerine nispetle daha iyi olduğunu vurgulayarak öncelikle Arapça olmak üzere yabancı dillerde yazarak yahut tercüme ettirmek suretiyle çalışmalara uluslararası paylaşıma açmanın gerekliliğini vurguladı. Çalışmaların tercümesinin maddi-manevi desteğinin karşılanması adına üst bir komisyon kurulması teklifinde bulunan Özşenel, ilmî nitelikli çalışmaların kataloglarını hazırlayarak yurtdışındaki dergilerde yayınlanmasını sağlamanın da bu minvalde güzel hizmetler sağlayabileceğini belirtti.

Özşenel'in ardından görüşlerini belirten Prof. Dr. Nihat Yatkın¹¹, Türkiye'nin hadis ilimleri açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu söyleyerek özellikle 1950'den sonra hadis alanında çalışmaların yoğunluk kazandığından bahsetti. Devlet tarafından desteklenen ciddi ilmî bir heyetin kurulup bu eserlerden dünyanın da haberi olması gerektiğini ifade eden Yatkın, Türkçe de olsa önemli eserlerin bir kısmının diğer ülkelerin kütüphanelerinde Türkçe eser bölümlerinin açılıp sergilenmesi ve bu eserlerin isimlerinin o ülkenin diline çevrilmesi suretiyle kütüphane kataloglarında bulunması teklifinde bulundu.

Evrenselleşmeden önce ulusal alanda tanınmanın ve akademik camiayı tanımının gerekliliğinden bahseden Prof. Dr. Talat Sakallı¹², evrenselleşme fik-

⁸ Yalova Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi.

⁹ Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹⁰ Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹¹ Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹² Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

rinin vizyon olarak benimsenip her bir akademisyenin kendi fakültesinde yapılan çalışmalardan haberdar olmasının önemini vurguladı. İhtisas toplantısı yahut sempozyum türü faaliyetleri modern rihle olarak tavsif eden Sakallı, bu toplantılara yüksek lisans öğrencilerinden başlanmak suretiyle bir katılımın gerçekleşmesi gerektiğini, böylece ilmî faaliyette bulunanların arasında doğal olarak bir tanınma süreci yaşanabileceğini söyledi. Erasmus, Farabi ve Mevlana türü programların etkili biçimde kullanılması, yurtdışı araştırma izinlerinin gezi formatından çıkarılması için sıkı bir takip sisteminin geliştirilmesi, kardeş üniversite programlarının ortak projelerin yapıldığı bir mahiyete dönüştürülmesi, çalıştay ve sempozyumların uluslararası yapılması, vakıf üniversitelerinin imkânları dâhilinde olan yabancı üniversitelerle yaz okulu anlaşmalarının devlet üniversitelerince de yapılması ve fakültelerin web sayfalarını güncelleyerek kütüphane erişimlerini açması, ders notları ve ses kaydı gibi materyalleri sayfaya eklemesi tekliflerinde bulundu.

Çalıştayın II. oturumunu Prof. Dr. Mahmut Yeşil¹³ yönetti. Evvela ulusal alanda tanınmamız gerektiğine vurgu yapan Yeşil, dergi editörlerinin bilimsel çalışmalarda bulunan İngilizce özetlerin ardından Arapça özet de istemesi, internet arama motorunda çalışmaların dünyaya açılabilmesini kolaylaştırmak için yüksek lisans ve doktora tezlerinin de yabancı dilde bir sayfalık genişletilmiş özetlerinin hazırlanması gerektiği tekliflerini sunarak sözü Doç. Dr. Hayati Yılmaz'a¹⁴ devretti. Batı dünyasından ziyade Arap İslâm âlemine dikkatlerimizi yoğunlaştırmamız gerektiğini ve bu sebeple Arapçaya ağırlık verilmesi gerektiğini belirten Yılmaz, İSAM'ın veri tabanının Arapça ve İngilizce kısımlarının geliştirilmesi, Irak ve Suriye'den gelen âlimlerden çalışmaların Arapçaya çevrilmesi hususunda yardım alınabileceği, ortak bir web sayfasının kurulup akademik çalışmaların İngilizce ve Arapça isimleriyle beraber arama motorunda bulunabilecek şekilde düzenlenmesi önerileriyle katkıda bulundu.

Doç. Dr. Recep Tuzcu¹⁵, ülkemizdeki yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi anlama, kullanma ve bilgi üretme hususunda problemlerin olduğunu söyleyerek yaşanan sıkıntılara dikkat çekti. Her fakültenin kendi dergisinde yabancı dilde makaleler yayınlaması gerektiğini belirten Tuzcu, fakültelerindeki Suriyeli hocaların Türkiye'de basılmış önemli çalışmaların Arapçaya kazandırılması doğrultusundaki isteklerini dile getirdi.

Yabancı dilde yapılan yayınların mevcudiyetinden bahseden Doç. Dr. Bekir Kuzudişli¹⁶, asıl meselenin evrensel bir dili kullanmanın yanında çalışılan konunun, kaynakların vd. evrensel olması gerektiğine dair tespitlerde bulundu. Türkiye'de her on senede yapılan çalışmaların seyrinin, çalışılmaya muhtaç

¹³ Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹⁴ Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹⁵ Gaziantep Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹⁶ İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

alanların tespit edilmesi gerektiğini ve bazı alanlarda ekip halinde çalışılması suretiyle ekolleşmenin yaşanması gerektiğine vurgu yaparak İngilizce İlahiyat öğrencileri için İngilizce hazırlanacak ders kitaplarının uluslararası alanda yabancı dilde ürün vermenin ilk basamağını teşkil edebileceğini söyledi. Dinleyicilerin de muzdarip olduğu önemli bir konuya temas eden Kuzudışli, akademisyenlerin ders yükünün fazlalığından hareketle yabancı dile mesai ayıramadıklarını ve bu durumun üretmeyi zorlaştırdığını ifade ederek konuşmasını tamamladı.

Çalıştayın III. ve son oturumu Prof. Dr. Ahmet Yıldırım¹⁷ başkanlığında gerçekleşti. Bu oturumda Doç. Dr. Veli Atmaca¹⁸ çalıştayın konusunun dışında eski eserlerin konularına ve türlerine göre ayrılıp mukaddimelerinin ansiklopedi şeklinde sunulması teklifinde bulundu. Yrd. Doç. Dr. Kudrat Artıkbaev¹⁹ evrenselleşmede yerel izlerin olmasının gerektiğini ifade ederek yerellikten uzak bir çabanın küreselleşmeye yol açacağı için dolaylı olarak Batı'nın kültüründen hareket edileceğinden bahsetti. Yerelden hareketle kendi medeniyetimizi dünya medeniyetinin istifadesine sunmamız gerektiğine işaret eden Artıkbaev, ihtisas toplantılarına yabancı akademisyenlerin de çağrılıp istifa edilmesi teklifinde bulundu. Son konuşmacı Prof. Dr. Mehmet Eren²⁰ Türk dilini cazip hale getirilmesinin gerekliliğine vurgu yaparak yabancı dilde yapılan çalışmaların önce makale formatında yazılması fikrinde mutabık olduğunu söyledi.

Değerlendirme ve kapanış oturumu Prof. Dr. Talat Sakallı²¹ yönetiminde gerçekleşti. Bu oturumda Prof. Dr. Bilal Saklan²², Prof. Dr. Mehmet Özşenel²³ ve Yrd. Doç. Dr. Orhan Yılmaz²⁴ çalıştayı değerlendirdi. Çalıştayın sonunda tavsiye niteliği taşıyan biri bildiri hazırlandı ve V. Hadis İhtisas Toplantısının Bozok Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Salih Karacabey'in daveti neticesinde Yozgat'ta yapılması kararlaştırıldı.

Hadis ihtisas toplantılarının Bayburt ayağı, iki gün süren zengin tebliğ ve tekliflerden sonra Bayburt şehir gezisiyle hitama erdi. Nitelikli ve kaliteli akademik çalışmaları ve geçmişten miras aldığımız eserleri uluslararası alana arz etmenin ehemmiyetinin ve aciliyetinin masaya yatırıldığı çalıştayda, akademisyenlerin evrenselleştikçe mesajların da evrenselleşeceği durumu tespit edilmiş oldu. Ekmelüddîn Bâbertî'nin de anıldığı sempozyum kısmında zengin

¹⁷ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹⁸ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹⁹ Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Misafir Öğretim Üyesi.

²⁰ Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

²¹ Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

²² Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

²³ Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

²⁴ Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

içerikli tebliğler sunuldu. Oluşan samimi hava neticesinde profesöründen araştırma görevlisine varıncaya kadar her kademedeki hocamızın çekinmeden söz alabildiği program çok sayıda akademisyene bildiri sunma, görüşlerini beyan etme ve tartışma imkânı sundu. Toplantıda çok farklı müzakerelerde ufuk açıcı konuşmalarından dolayı katılımcılara, Türkiye'nin farklı üniversitelerinden davete icabet eden akademisyenlere, ev sahibi üniversitemizin kıymetli akademisyenlerine ve organizasyonda emeği geçen herkese teşekkür ediyor, çalıştayda belirtilen tavsiyelerin bir an önce hayata geçirilmesini temenni ediyoruz.

Hayriye Betül ÖZCAN

Bayburt Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Hadis, BAYBURT